

Trong cái rét Nàng Bân còn vù vù trên nhúng tằm áo ấm, tôi đến thăm bà Giám đốc bảo tàng mang tên Phan Thị Ngọc M vào buổi sáng mùa hè thật. Nhà họa sĩ đang miệt mài tu chỉnh một số bức tranh để chuẩn bị tham dự triển lãm chào mừng Đệ nhất 1000 năm Thăng Long - Hà Nội.

Phan Thị Ngọc M sinh năm 1947 tại thôn Phúc Đức, xã Sài Sơn, huyện Quốc Oai (Hà Tây cũ), nơi đây có chùa Thầy, có dòng họ Phan Huy nổi tiếng khoa bảng đã đứng đầu lâu đời ở Sài Sơn. Trước tiên Phan Thị Ngọc M là những danh nhân đất nước như: Phan Huy Cận, Phan Huy Ích, Phan Huy Chú, Phan Huy Thúc... để lại cho hậu thế những áng văn thơ, sách, địa chí tuy ít tác. Khung cảnh quê hương đã cho họa sĩ một màu rực rỡ tính và những cảm xúc như những có tính hoài niệm và một niềm quê hương. Bà sinh trưởng trong một gia đình cha là nhà giáo Phan Huy Thúc, người anh cả là Phan Huy Minh theo nghề cha và sáng tác thơ. Anh trai thứ hai là Phan Huy Mạnh học trường Đệ nhất học M thu thập công nghiệp Hà Nội. Còn bà - Ngọc M nhà sưu tập và vẽ tranh. Quê hương là nơi nhớ hoài niệm khôn nguôi trong nhà họa sĩ tài hoa này, bà quý trọng như vùng quê nơi nuôi dưỡng tâm hồn và thể chất của mình sau 40 năm công tác tại nơi thành Hà Nội, một bảo tàng mang chính tên mình – *Bảo tàng Phan Thị Ngọc M*.

Là hội viên Hội Mỹ thuật Hà Nội; Phó Giám đốc UNESCO mỹ thuật và môi trường; ủy viên CLB sưu tập mỹ thuật Hà Nội; ủy viên CLB văn nghệ xã Đoàn, bà tận tụy và không bỏ gò bó trong các khuôn phép của nghề nghiệp nào mà tận tụy lên bệ giảng dạy miệt mài vẽ tranh sơn dầu. Những tác phẩm của bà đã đoạt nhiều giải thưởng trong thập kỷ 90 của thế kỷ trước. Sự hoạt động liên tục không biết mệt mỏi đã đưa bà trở thành một diễn viên sáng tạo bất tận trong giới nghệ thuật cũng như những yêu thích mỹ thuật trong và ngoài nước.

Trong suốt thập kỷ 90 của thế kỷ trước bà liên tục tham gia các cuộc triển lãm sưu tập tranh ở khắp các phòng tranh, phòng tranh Hà Nội. Với những tình cảm quê hương tha thiết, bà dành nhiều

thời gian sống tiếp, vẽ tranh sống động và cảm nhận quê hương. Nhưng cảm nhận sống mang nhiều đau khổ trong cuộc sống. Bà vẽ bằng những cảm xúc theo hình tượng tác động vào thiên nhiên Xã Đoàn nơi sinh ra và lớn lên. Có nhiều người đến xem tranh đã dành cho chị những tình cảm sống động mà chân thành. “Phòng tranh của nhà thơ Phan Thị Ngọc M gây cho tôi một ấn tượng đặc biệt. Nó gợi lên một chút gì đó mát. Trời trong sáng và đường phố của một thành phố trong sáng. Có bức tranh mang đường phố của thành phố nghĩa là thành phố nên thơ”.
Đoàn Ngọc Hoàng Minh – người xem tranh nhận xét.

Tất cả các bức thơ y định nơi ghi nhận bao điều thay đổi các thời điểm trong lịch sử. Đó là những kiến trúc cổ xưa phong... tất cả những hình thái sống màu sắc phong phú nhúng vào tranh để cảm xúc hiện nhiên. Ông Phạm Văn Đôn xem tranh của nhà thơ đã phải thốt lên: “Nhà thơ Ngọc M vẽ cảm nhận và ngẫm nghĩ thân thuộc quanh mình với tình cảm chân thật không bỏ gò bó vào một công thức nào nên gợi được cái hiện nhiên chân thật với một sự vui tươi của một tâm hồn yêu cuộc sống”.

Với tình yêu quê hương bà đã tiếp tục triển lãm tranh bày tranh tại UBND xã Sài Sơn với chủ đề phong cảnh quê nhà của con người. Triển lãm này tiếp trưng nhiều họa sĩ nổi tiếng và những tác phẩm mà thu hút nhiều người, thể hiện nhiều đau khổ nhưng mang tính chuyên sâu sắc, phong phú. Triển lãm này mang ý nghĩa để mọi người biết về làng xã gần gũi với những người dân quê. Đoàn Ngọc Hoàng Minh say mê tranh càng thúc đẩy sau cuộc triển lãm tại quê hương, nên tháng 9

năm 2001 bà tiếp tục tiếp tục triển lãm mở thu hút mang tên Phan Thị Ngọc M tại Hà Đông (Sở VH TT, Hà Tây cũ) với các chủ đề tranh sáng tác về quê hương xứ Đoài gần gũi như: Chùa Thầy, Ao làng, Khóm chuối, Mùa hoa gạo... Với phong cách hiện thực mới mẻ, bà đã thể hiện khá thành công chuyên đề phong cảnh nông thôn tươi sáng, đầy trữ tình qua con “mắt xanh” của mắt người họa sĩ, nhà nghệ thuật Pháp và nói trong những trang giấy tiếp xúc. Bên cạnh đó là mảng tranh sáng tác về Hà Nội của nhà: Hoa lá cỏ cây, Bên hồ Hoàn Kiếm, Hồ Ngọc Hà, Xắc máy bay B52 rồi... Tất cả các bức tranh của chị hội tụ đầy đủ những niềm cảm hứng mà chị dành cho người xem, tất sự gần gũi chân thật đến không khí hội họa khi người xem như đắm chìm trong những khung cảnh nhuốm đẫm. Nói như chị Quỳnh Như – một người xem tranh: “*Bắt chước Ngọc M đã lâu, yêu chị như một chị em ruột yêu tranh – ruột yêu hoa sen. Chị đã truyền cho tôi niềm đam mê nghệ thuật yêu say đắm. Đến nhà chị đắm chìm trong không khí hội họa và mình khách hàng thật sự*”.

Với những tìm tòi, sáng tạo, thay đổi và cách thể hiện khác nhau về họa sắc phong phú gây nên sự cảm xúc. Năm 2002, bà gửi 25 bức tranh sơn dầu với chủ đề quê hương cùng hai họa sĩ Pháp Gademonvco và Beravat do con gái bà là Nguyễn Ngọc Dung tiếp xúc ở Mác – Xây (Pháp). Năm 2005 bà cùng một số họa sĩ Việt Nam gửi tranh tham dự triển lãm ở Sê – Un (Hàn Quốc). Tháng 10/2006 bà sưu tập và nhà trưng bày của bà được Sở Văn hóa (Hà Tây cũ) công nhận và thành lập bảo tàng mở thu hút mang tên Phan Thị Ngọc M. Bảo tàng được xây dựng trong khuôn viên 1000 mét vuông, với một biệt thự 3 tầng, một tầng 100 mét vuông Hiện nay bảo tàng mở thu hút của bà đã sưu tập được trên 500 tác phẩm gia đình của người lao động gồm: sành, sứ, gốm... Hội họa thể pháp trên 700 tác phẩm. Ngoài ra bà còn xây 2 nhà sàn, một nhà 150 mét vuông, để chân núi thầy trong khuôn viên 500 mét vuông để các họa viên trao đổi sáng tác. Họa sĩ Tô Ngọc Thanh nhận rằng cảm xúc khi đến thăm phòng tranh của nhà họa sĩ Phan Thị Ngọc M “*mắt chữ u lờn nh cuội đông đến xem phòng tranh của Ngọc M tôi thật xúc động trước mắt phòng tranh của nhà họa sĩ tài hoa, tươi tắn và rất niềm nở với bạn bè. Thật thú vị với một cảm giác hết sức vui tươi vì phòng tranh rất yêu đời, rất đáng yêu. Xin cảm ơn tác giả đã có một tâm hồn phóng khoáng, cho tôi những giây phút lâng lâng và sự thoải mái rất Ngọc M. Có như vậy bức đẹp, sự sống tràn trề, như xúc cảm rất thật và đẹp thật sự*”.

Tâm hồn, cảm xúc và thời gian của bà đã dành hết cho sáng tác tranh. Thông qua các cuộc triển lãm và phòng trưng bày tranh tại Chùa Thầy - Sài Sơn - Quốc Oai - Hà Tây bà đã để lại cái đẹp tươi sáng hình ảnh và công chúng và có tác động thúc đẩy hoạt động văn nghệ thuật cũng như thúc đẩy sáng tạo của các họa sĩ Việt Nam cũng như các họa sĩ Quốc tế ./.